

Н. М. Кравцова, О. Д. Придаток

УКРАЇНСЬКА МОВА

Схвалено для використання
у загальноосвітніх навчальних закладах

Видавництво

«Підручники
і посібники»

Надія Кравцова, Ольга Придаток

Українська мова

**Посібник для 2 класу
закладів загальної середньої освіти**

У чотирьох частинах

Частина 1

*Схвалено для використання в загальноосвітніх навчальних закладах,
які беруть участь у Всеукраїнському експерименті за темою
«Розроблення і впровадження навчально-методичного забезпечення
початкової освіти в умовах реалізації нового Державного стандарту
початкової загальної середньої освіти» на 2018–2019 н. р.*

TM

Тернопіль
Видавництво «Підручники і посібники»
2018

УДК 811.161.2(075.2)

К77

Літературний редактор *Інна Атаманюк*
Верстання: *Тетяна Дунаєвська*
Художники: *Юлія Литвин, Людмила Ткач, Віктор Стецюк*
Дизайн обкладинки: *Олена Демчак, Юлія Литвин*

Схвалено для використання в загальноосвітніх навчальних закладах, які беруть участь у Всеукраїнському експерименті за темою «Розроблення і впровадження навчально-методичного забезпечення початкової освіти в умовах реалізації нового Державного стандарту початкової загальної середньої освіти» на 2018–2019 н. р. (Лист ІМЗО від 17.09.2018 № 22.1/12-Г-844)

Умовні позначення

- — початок уроку
- — домашнє завдання
- — мовно-логічні завдання
- — дослідження мовних явищ
- — словникова скарбничка (слово, вимову і написання якого потрібно запам'ятати; слова-синоніми; фразеологізми)
- — робота в парі, групі

Кравцова Н.
К77 Українська мова : посібн. для 2 кл. закладів загальної середньої освіти. У 4 ч. Ч. 1 / Н. Кравцова, О. Придаток. — Тернопіль : Підручники і посібники, 2018. — 32 с.

УДК 811.161.2(075.2)

© Кравцова Н., Придаток О., 2018

Державний Гімн України

Музика *Михайла Вербицького*

Слова *Павла Чубинського*

Ще не вмерла України і слава, і воля,
Ще нам, браття молодії, усміхнеться доля.
Згинуть наші воріженьки, як роса на сонці,
Запануєм і ми, браття, у своїй сторонці.

Приспів:

Душу й тіло ми положим за нашу свободу,
І покажем, що ми, браття, козацького роду.

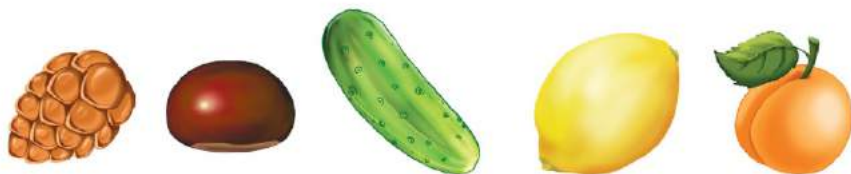

ЗВУКИ І БУКВИ

1. Гра «Друзі».

1. Назви зображені предмети. Чітко вимовляй усі звуки. З перших звуків кожної назви утвори слово.

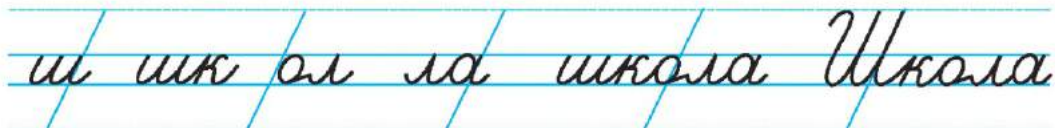

2. Виразно вимов утворене слово. Назви послідовно ланцюжок звуків у слові.
3. Згадай!

2. Виконай завдання на вибір.

- Склади речення зі словом *школа*.
- Продовж речення: *У школі навчають...*

3. 1. Прочитай вірш.

До школи

Так сонячно-ясно довкола,
і тануть хмаринки вгорі.
До школи, до школи, до школи
сьогодні ідуть школярі.

Микола Сингаївський

2. Що цікавого діти дізнаються в школі?
3. Спиши друге речення. Підкресли букви, які позначають голосні звуки.

4. 1. З яким настроєм ви йдете до школи?
2. Для чого потрібна школа?

Я мрію бути...

А я, коли виросту,
обов'язково буду...

5. 1. Прочитай прислів'я.

Мудрим ніхто не народився, а навчився.

2. Як ти його розумієш?
3. Спиши прислів'я. Підкресли букви, які позначають приголосні звуки.

6. 1. Розгадай ребус.

2. Напиши каліграфічно. Обведи слово-відгадку.

3. Виконай завдання на вибір.

- Знайди й підкресли найдовше слово.
- Знайди й підкресли найкоротше слово.

7. 1. Прочитай.

З **і** пухнаста і прудка, з **у** — рум'яна і пухка.

З **м** на городі росте, а з **р** — у воді живе.

2. Запиши парами слова-відгадки.

3. Склади речення зі словами-відгадками (на вибір).

8. 1. Виконай дії.

с + лід = ?

кобза – б = ?

г + рак = ?

кріт – р = ?

кома + р = ?

слон – л = ?

коса + р = ?

місто – о = ?

2. Запиши лише ті утворені слова, що мають два склади.

9. Виконай завдання на вибір.

- Прочитай слова. Вилучи один звук так, щоб утворилося інше слово. Запиши утворені слова.

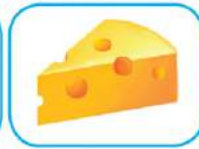
Комар, буряк, ірис, косар, екран.

- Прочитай слова. Додай один звук так, щоб утворилося інше слово. Запиши утворені слова.

Лин, їжа, лід, мак, оса.

- Прочитай слова. Заміни один звук так, щоб утворилося інше слово. Запиши утворені слова.

Місто, клітка, салат, літо, мир.

АЛФАВІТ

10. 1. Гра «Дешифрувальник».

	а	б	в
1	а	т	і
2	л	ф	в

Код: 1а, 2а, 2б, 1а, 2в, 1в, 1б.

а ал ф вв Алфавіт алфавіт

2. Згадай!

Алфавіт — це сукупність букв (літер) певної мови, розташованих у чітко визначеному порядку. Кожна буква має свою форму, назву і своє місце.

алфавіт — абетка, азбука

буква — літера

3. Як ти гадаєш, навіщо потрібний алфавіт?

11. 1. Чи пам'ятаєш ти алфавіт? Назви всі букви української мови в алфавітному порядку.

Український алфавіт

Аа	Бб	Вв	Гг	Ґґ	Дд	Ее	Єє	Жж	Зз
(а)	(бе)	(ве)	(ге)	(ґе)	(де)	(е)	(є)	(же)	(зе)
Ии	Іі	Її	Йй	Кк	Лл	Мм	Нн	Оо	Пп
(и)	(і)	(ї)	(йот)	(ка)	(ел)	(ем)	(ен)	(о)	(пе)
Рр	Сс	Тт	Уу	Фф	Хх	Цц	Чч	Шш	Щщ
(ер)	(ес)	(те)	(у)	(еф)	(ха)	(це)	(че)	(ша)	(ща)
	Ь		Юю	Яя					
	(знак м'якшення)		(ю)	(я)					

Проскануйте QR-код та прослухайте пісню про алфавіт.

2. Полічи, скільки букв є в алфавіті. Скільки букв позначають голосні звуки? Скільки букв позначають приголосні звуки? Назви букви, які позначають два звуки. Назви букву, яка не позначає жодного звука.

12. Назви зображені предмети. Запиши слова. Підкресли в словах алфавітні назви букв.

Зразок. Каштан.

13. 1. Прочитай вірш. Спиши.

Абетка

Для того щоб навчитися читати,
абетку треба досконало знати,
без букви жодної не можна обійтись,
тож будь уважний і старанно вчись!

Мирослав Артимович

2. Для чого потрібно знати абетку?

14. 1. Відгадай слово за підказками.

Перша буква цього слова стоїть перед «ел». Друга буква стоїть між «ем» та «о». Третя буква в цьому слові в алфавіті стоїть одинадцятю. Четверта буква стоїть перед «г». П'ята буква стоїть між буквами «зе» та «і».

2. Устав слово в прислів'я. Запиши.

З ручаїв — ріки, з ... — знання.

3. Як ти розумієш прислів'я?

15. 1. На місці пропуску встав алфавітні назви букв. Прочитай слова.

_реза, _лина, літ_а, _гірок, _рсик.

2. Запиши утворені слова. Підкресли букви, що позначають приголосні звуки.

Для довідки (алфавітні назви букв): «ка», «бе», «ер», «пе», «о».

16. 1. Прочитай без букви «ща».

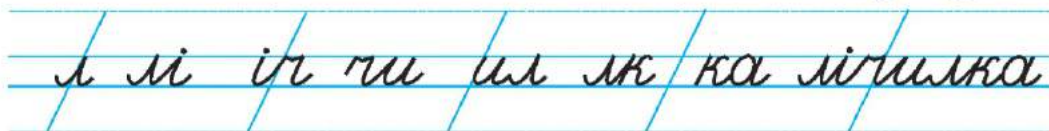
щ щ г о щ щ л о щ с щ н і щ щ з щ в у щ к и щ

2. Пригадай!

Під час вимовляння голосних звуків повітря вільно проходить через рот. **Голосні** звуки утворюються за допомогою **голосу**.

3. Гра «Розсипанка».

17. 1. Прочитай лічилку і спиши, уставляючи пропущені букви.

Х_д_л_ кв_чк_

о і а о а

к_л_ к_л_чк_.

о о і о а

В_д_л_ д_т_ч_к

о і а і о о

б_л_ кв_т_ч_к! Квок!

і я і о о

2. Де використовують лічилки? Розкажи лічилки, які ти знаєш.

18. 1. Прочитай вірш.

Учу я звуки голосні

Чому так весело мені?
Бо вчу я звуки голосні.
Їх рівно шість. Я всі назву:
[a], [i] та [e], [o], [и] та [y].

Ігор Січовик

2. Скільки є голосних звуків? Назви їх.

19. 1. Прочитай прислів'я і спиши.

Без початку нема **кінця**. Більше діла — менше слів. Балаканням **роботи** не почнеш і не закінчиш.

2. У виділених словах вимов голосні звуки та назви букви, які їх позначають.

20. 1. Прочитай і відгадай загадки.

Маленьке, сіреньке, а хвостик — як шило.
(ашиМ). Хто на собі ліс носить? (ьнелО). Хто спить,
а очей не заплющує? (ьцеаЗ)

2. Спиши. Підкресли букви, якими позначені голосні звуки.

21. 1. Розгадай ребус.

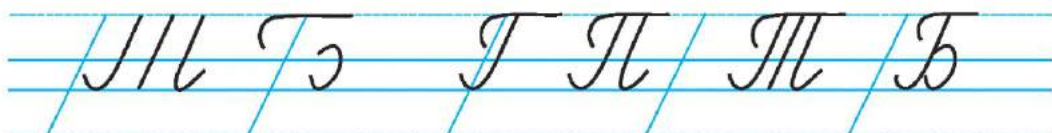
22. 1. Прочитай вірш.

По порядку у рядках
букви гарно так стоять.
33 їх в алфавіті —
знають це й дорослі, й діти.

Оксана Ратушна

2. Згадай український алфавіт.

3. Запиши букви, у яких є такі елементи. Назви їх.

4. Назви букви, що позначають приголосні звуки.

23. 1. Прочитай слова, уставляючи потрібну літеру.

С_ива, пе_сик, яблу_о, гру_а.

2. Яким одним словом можна назвати ці предмети?
Склади речення з цим словом. Запиши.

3. Підкресли букви, що позначають приголосні звуки.

24. 1. Прочитайте скоромовки. Позмагайтеся, хто прочитає швидше і без помилок.

Ворона проворонила вороненя. Пиляв Пилип
поліна з лип. Зіну віз візерунчастий віз.

2. Як ви розумієте першу скоромовку?
3. Вивчіть одну скоромовку (на вибір).
4. Запишіть одну скоромовку з пам'яті. Перевірте написане.

25. 1. Прочитай слова. Вибери та запиши з поданих слів лише ті, які мають по три приголосні звуки.

Глечик, хмара, мед, вітер, день, сонце, тигр, веселка, гроза.

2. Виконай завдання на вибір.
- Побудуй звукову модель слова **веселка**.
- Вибери з поданих слів те, яке має таку звукову модель, як слово **жук**.

26. 1. Прочитай. Спиши.

Мишка — шишка. Сир — син. Білка — гілка.
Борт — борщ. Нірка — мірка — гірка — дірка — зірка.

2. Підкресли букви, якими відрізняються слова. Назви їх. Які звуки вони позначають?

27. 1. Прочитай і запиши один рядок слів (на вибір).

Вінок, ананас, зірка, айстра.

Морозиво, озеро, риба, екран.

Сир, осел, сметана, неділя, акула.

2. Підкресли першу літеру в кожному слові. Утвори слово та запиши його.

Зразок. Вінок, ананас, зірка, айстра. Ваза.

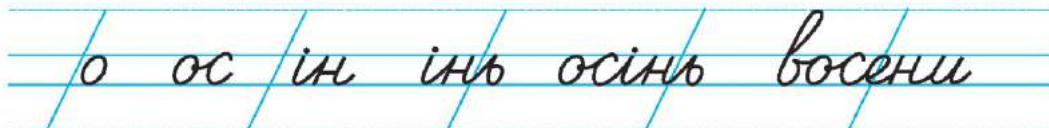
28. 1. Гра «Упізнайте пору року».

... іде і за собою дощ веде.

Слова для довідки. Зима, осінь, весна.

2. Запиши прислів'я в зошиті.

29. Для чого знати алфавіт?

30. 1. Прочитай слова. Запиши їх в алфавітному порядку.

Пальто, гриби, кіт, бусол, Денис, часник.

2. Перевір себе. З останніх літер склади слово.

лелека = бусол

31. 1. Прочитай назви птахів. Який птах «зайвий»?

іволга

ластівка

соловей

журавель

зозуля

дятел

2. Склади список перелітних птахів для створення лепбука.

32. 1. Прочитай слова. З яких казок ці герої?

Котигорошко, Півник, Лисичка, Вовчик.

2. Склади й запиши список героїв для реклами соку. За потреби користуйся алфавітом на с. 8.

33. 1. Прочитай вірш. Знайди назви грибів.

У бору грибів багато —
сироїжки, маслюки,
жовті рижики, й лисички,
і товсті боровики.

Катерина Перелісна

2. Запиши назви грибів в алфавітному порядку. Де можна використати цей список?

34. За стрілками прочитай слово.

→	С
Л	О
Н	В
И	К

с с л о в о и ж   с л о в о   с л о в н и к

35. 1. Прочитай. За допомогою орфографічного словника вибери букву або буквосполучу, які потрібно написати в словах.

е?и

ол_нь

у?о

з_зуля

е?и

тел_фон

з?дз

кукуру__а

2. Запиши слова.

36. Виконай завдання на вибір.

- Випиши з орфографічного словника назви чотирьох професій.
- Випиши з орфографічного словника назви чотирьох тварин.

37. 1. Прочитай. Про який словник йдеться у вірші? Для чого він потрібний?

Буває, що слово відоме давно,
а знає не кожен, що значить воно.

І тут у пригоді стає визначник
скарбів наших мовних — тлумачний словник.

Дмитро Білоус

2. Спиши вірш.

38. Випиши із тлумачного словника значення слова **словник**.

39. 1. Склади із цеглинок речення.

2. Запиши утворені слова.

УРОК РОЗВИТКУ ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ. ТЕМА «У БІБЛІОТЕЦІ»

40. 1. Прочитай і відгадай загадку.

Всім про все вона розкаже
і малюночки покаже.
Усіх розуму навчить,
хоч сама завжди мовчить.

Проскануйте QR-код та прослухайте правила користування книгою.

2. Як називають будинок, у якому живе багато книг?

- 41.** 1. Дайте імена дітям.
2. Куди прийшли діти?
3. Дайте відповіді на запитання:

Як ти гадаєш, яку книгу вибирає

?

Яку книгу читає

?

Яку книгу віддає дівчинці

?

- 4.** Яку книгу ти взяв (взяла) читати в бібліотеці? Чим вона тобі подобається? Чи любиш ти ходити до бібліотеки? Чому?

42. Розкажи про свою улюблену книгу за запитаннями.

1. Яку книгу ти зараз читаєш?
2. Хто її автор?
3. Про що йдеться в книзі?
4. Чого навчає нас книга?

43. 1. Склади прислів'я.

1 Книга   4 а   2 не

5 до   5 світі   3 пряник,

4 на   1 Книга   3 як   6 себе

6 жить.   7 манить.   2 вчить,

2. Одне прислів'я запиши в зошит.

СКЛАД. ПОДІЛ СЛІВ НА СКЛАДИ

44. 1. Прочитайте. Визначте, що ви прочитали:

а) загадка;

б) лічилка.

Раз,	два,	три,	чо	ти	ри —		
ме	не	гра	мо	ти	у	чи	ли,
і	чи	та	ти,	і	пи	са	ти,
і	на	ко	ни	ку	ска	ка	ти.

2. Як варто промовляти слова в лічилці? Коли й де людям доводиться промовляти слова складами?

45. 1. Назви одним словом хлопчика і дівчинку. Вимов слово **дiту** протяжно по складах. Скільки голосних звуків у слові **дiту**? Скільки складів у цьому слові? Що ти помітив (помітила)?

У слові стільки складів, скільки голосних звуків.

2. Пригадай! Підстав під підборіддя долоньку і скажи слово. Скільки разів торкнеться підборіддя долоньки, скільки й складів у слові.

46. 1. Прочитай. Поділи слова на склади.

Один, а, два, три, чотири, і.

2. Чи всі слова ти поділив (поділила) на склади? Чому? Досліді, чи може склад складатися з одного голосного звука? А з одного приголосного звука?

Склад може складатися з **одного** голосного звука.

47. 1. Назвіть звуки в словах **оса**, **жук**. Скільки звуків у кожному слові?

2. Дослідіть, чи однакова кількість складів у цих словах. Чому?

48. 1. Прочитай. Визнач, де слово, а де склад.

Учень, -чень, осінь, -сінь, школа, шко-, кла-, класи.

2. Спиши слова, підкреслюючи дужками склади.

Зразок. Учень.

49. Виконай завдання на вибір.

● Прочитай слова. Визнач, скільки голосних звуків у кожному слові. Визнач, скільки складів у кожному слові. Спиши слова, поділяючи їх дужками на склади.

Дуб, береза, сосна, вишня, яблуня, осокір, груша, кедр, граб.

● Прочитай та запиши слова, у яких останній склад попереднього слова є першим складом наступного слова. Поділи дужками записані слова на склади.

косаловитишафарамашинадіялина

50. 1. Прочитай слова. Устав пропущені склади.

Ґа.., ..тел, ..стівка, ..луб, со..ка.

Склади для довідок: го, ро, ва, ла, дя.

2. Запиши слова в зошит, підкреслюючи дужками склади.

Зразок. Гава.

51. 1. Знайди і прочитай слова.

у	к	в	е	р	е	с	е	н	ь	р	о
о	ж	о	в	т	е	н	ь	т	ь	б	я
в	а	з	л	и	с	т	о	п	а	д	й

2. Що означають ці слова? Запиши назву першого осіннього місяця.

ве ер ес ен вересень

в́ересень

52. 1. Прочитай і поясни прислів'я.

Вересень червоне літо проводить, золоту осінь зустрічає. У вересні синиця просить осінь в гості. У вересні одна ягода, та і та — гірка горобина.

2. Що робити, коли слово не поміщається в рядку? Як правильно його перенести?

3. Досліді, як потрібно переносити слова з рядка в рядок. Склади правила переносу.

вере-сень

яго-да

осінь

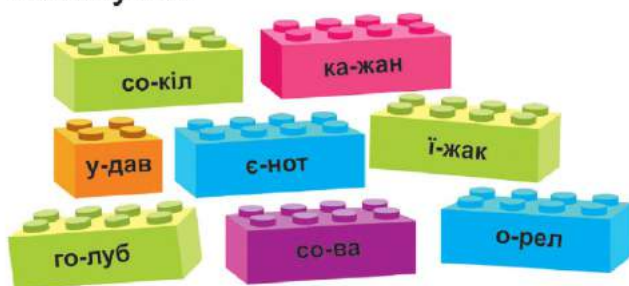
так

- Для переносу слова ділять на дві частини.
- Ділити слова для переносу можна лише по складах.
- Склад з однієї букви не залишається в рядку і не переноситься в інший рядок.
- Слова, які складаються з одного складу, не переносяться.

53. 1. Прочитайте слова. У яких словах букв менше, ніж звуків?

2. Запишіть лише ті слова, які можна перенести.

54. 1. Розглянь малюнки. Назви плоди.

2. Запиши слова, поділяючи їх рисками для переносу.

Слова для довідок: ананас, банан, буряк, огірок, цибуля, патисон.

Зразок. Огі-рок.

55. 1. Прочитай речення. Устав на місці крапок двоскладові слова.

... готує їжу. ... лікує людей. ... працює в магазині. ... вирощує ліс.

Слова для довідок: кондитер, кухар, терапевт, лікар, продавець, касир, лісник, мисливець.

2. Запиши речення.

56. 1. Прочитай слова.

Дарунок, усмішка, жарт, мрія, друг, свято, сувенір, обід, лад, клоун.

2. Виконай завдання на вибір.

- Запиши слова, які не можна перенести з рядка в рядок.
- Запиши слова, які можна переносити з рядка в рядок. Поділи їх рисками для переносу.

57. 1. Прочитай слова «навиворіт».

акбаб

нукрівц

авкром

окченос

2. Яке слово «зайве»? Чому ти так вважаєш?

3. Назви ланцюжок звуків у слові **морква**. Назви приголосні звуки, які стоять у слові підряд, тобто є збіг приголосних.

58. Досліді, як потрібно переносити слово, у якому є збіг приголосних звуків.

Крок 1. Уважно подивися на слова, поділені для переносу:

морква — мо-рква, мор-ква, морк-ва.

Крок 2. Зверни увагу, чи розриваються сполучення приголосного з голосним.

Крок 3. Склади правило переносу.

В українській мові є слова, у яких виникає збіг приголосних звуків. Ці слова переносяться по-різному. Сполучення приголосного і голосного **не розривається**.

59. 1. Прочитай. Випиши лише ті слова, які правильно поділені для переносу. Поясни свій вибір.

Ба-бка, баб-ка, бабк-а, цві-ркун, цвірк-ун, цвір-кун, сон-ечко, соне-чко, сонеч-ко.

2. Виконай завдання на вибір.

- Назви ланцюжок звуків у будь-якому слові.
- Склади речення з будь-яким словом.

60. 1. Прочитай. До чого закликає поет у вірші?

Он повзе **мурашка**,
ось хлюпоче **річка**.
Не зривай **ромашку**,
не топчи **травичку**.

Анатолій Камінчук

2. Як можна по-різному перенести виділені слова? Спиши вірш, поділяючи для переносу виділені слова.

61. 1. Склади і прочитай слова.

2. Запиши слова, поділяючи їх для переносу в місцях збігу приголосних.

Зразок. Допи-тливий, допит-ливий.

62. 1. Прочитай і відгадай загадки.

Сидить баба на **грядках**, вся закутана в **хустках**. Стоїть хатка без вікон, без дверей, а в тій **хатці** багато людей.

2. Виділені слова поділи для переносу різними способами.

63. 1. Устав пропущені букви і прочитай слова. Які слова можна скласти з пропущених букв?

Бабу?я, п?друга, ліні?ка, гудзи?, лелек?.

й, а, о, с, к

Гу?ка, їж?к, бджо?а, джміл?, олі?ець, дз?га.

и, м, л, а, в, ь

Проскануйте QR-код та перегляньте відеоролик про різні види мальв.

Проскануйте QR-код та прослушайте спів сойки.

ал аль ой сойка мамьви

2. Склади речення зі словом (на вибір).

64. Досліді, як потрібно переносити слово з буквами ь, й усередині.

Крок 1. Уважно розглянь слова, які поділені для переносу:

маль-ви, ма-льви, сой-ка.

Крок 2. Зверни увагу, чи відриваються ь та й від попередньої букви.

Крок 3. Склади правило переносу.

При переносі слів букви ь та й не відриваються від попередньої.

65. Утворіть і запишіть слова, поділяючи їх для переносу всіма способами. Порівняйте, чи правильно ви виконали роботу.

ча ка
за й чик
Миха лик

ліні ка
ма й данчик
рай дуга

Зразок. Ми-хайлик, Михай-лик.

66. 1. Прочитай народну пісню. Які слова не можна поділити для переносу? Поясни чому.

Наш пан **молоденький**,
під ним кінь **вороненький**,
виїхав на **нивоньку**
в щасливу **годиноньку**.

Народна творчість

2. Спиши виділені слова, поділяючи їх для переносу за вивченими правилами.

Зразок. Мо-лоденький, молоде-нький, моло-денький, молодень-кий.

67. Прочитай і відгадай загадки.

Поховались за пеньки
хлопчаки-лісовички,
у картузиках **руденьких**.
Називають їх ... (*икьнепо*).

Настрибався **зайчик** вволю,
білий слід лишив по полю.
Ми за ним спостерігали,
слово «мама» написали. (*адйерК*)

2. Спиши одну загадку (на вибір). Виділене слово і слово-відгадку поділи для переносу за вивченими правилами.

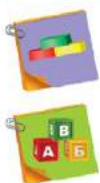

68. 1. Прочитай і спиши речення.

Гафійка гладить кішку. У Василька живе морська свинка. Матвійкові купили папугу.

2. Виконай завдання на вибір.
- Випиши слова з буквою **й**, поділи їх для переносу.
  - Випиши слова з буквою **ь**, поділи їх для переносу.

69. Утвори слова з перших складів слів.

Маяк, лимон, народ.
Камінь, черевик, няня.

Каченя малює малину.

70. 1. Прочитай вірш.

Слова прийшли до Переносу.
«Перенеси нас!» — дуже просять.
Цю справу й ми зробити можемо,
ми Переносу допоможемо!

Валентина Бутрім

2. Усно поділи слова для переносу. За яким правилом можна переносити слова кожного рядка? Слова якого рядка не можна переносити з рядка в рядок?

Липа, собака, кошеня, дарувати, дякувати.
Вія, око, туя, їли, урок.
Казка, дружній, бігти, лізти, мудрий.
Пильний, пальчик, сяйво, мрійник, райдуга.

71. 1. Прочитайте текст та підготуйтеся писати під диктовку.

Федько та Настунька садили яблуньки, вишеньки.
Андрійко та Соломійка в шкільній майстерні виготовляли годівнички.

2. Звірте написаний текст із підручником. Порадьтеся, чи правильно ви перенесли слова.

72. 1. Прочитай слова. Знайди помилки в поділі слів для переносу. Поясни, як треба поділити слова.

Лі-йка, ліній-ка, лял-ька, гай-ка, жа-йворонок.

Гай-ка, паль-ма, парасол-ька, май-ка, Бать-ків-щина.

2. Запиши слова одного рядка (на вибір), правильно поділяючи їх для переносу.

73. 1. Розглянь малюнки. Назви зображені предмети.

2. Запиши слова за алфавітом, поділи їх для переносу. За потреби пригадай алфавіт (с. 8).

Слова для довідок: праска, ліхтарик, кошик, абажур, холодильник.

НАГОЛОС

74. 1. Прочитай і відгадай загадку.

Плету хлівець на четверо овець, а на п'яту окремо.

р п р ка ви рукавичка

75. Досліді, чи з однаковою силою голосу промовляємо кожний склад у слові **рукавичка**.

Крок 1. Поділи слово на склади.

ру ка вич ка

Крок 2. Промов слово протяжно, складами.

Крок 3. Вимов слово звичайним голосом. Вимов слово з питальною інтонацією: *рукавичка?* Який склад ти вимовив (вимовила) з більшою силою голосу?

У слові один зі складів вимовляють протяжніше, з більшою силою голосу. Цей склад називають **наголошеним**. Усі інші склади слова — **ненаголошені**. На письмі наголос ставлять над буквою, яка позначає голосний звук: *рукави́чка*.

76. 1. Визнач наголошені склади в словах.

Ста́ли, жи́ти, ра́зом. Ішо́в, улі́зла, воні́. Загуби́в, незаба́ром, розі́рва́в. Ді́д, лі́с, де́нь.

2. Як ти гадаєш, чому в словах останньої групи не поставили наголосу?

В українській мові **наголошеним** може бути будь-який склад. В односкладових словах знак наголосу **не ставлять**.

77. 1. Прочитай уривок казки.

Ішов дід лісом, а за ним бігла собачка. Та й загубив дід рукавичку.

От біжить мишка, улізла в ту рукавичку та й каже:

— Тут я буду жити!

Коли це жабка плигає та й питає:

— А хто-хто в цій рукавичці?

— Мишка-шкряботушка. А ти хто?

— Жабка-скрекотушка. Пусти й мене!

От уже їх двоє.

2. Продовж казку. Відтвори діалог.
3. Як можна перенести виділені слова?
4. Спиши перше речення. Постав у словах наголос.

Проскануйте QR-код та прослухайте казку «Рукавичка».

78. Спиши слова. Постав наголос.

Мишка-шкряботушка, жабка-скрекотушка, зайчик-побігайчик, лисичка-сестричка, вовчик-братик, кабан-іклан, ведмідь-набрідь.

79. 1. У якому слові правильно поставлено наголос?

Кáзочка, казóчка, казочкá.

2. Склади й запиши речення.

Красиво

це

наголошувати

говорити —

правильно

слова.

3. Постав наголос у двох словах (на вибір).

80. 1. Вправа «Квест».

1. Назви предмет.
2. Випиши зазначені букви.
3. Склади з цих букв слово.

завдання

81. 1. Прочитай текст. До чого закликає автор?

Уявіть квітучий сад нашої рідної української мови. Розпускаються ніжні зелені листочки — правильно вимовлені слова.

Але що це? Он на одному листочку з'явилася гусінь. Вона його знищує! Гарне українське слово перетворилося на суржик — спотворене слово. Щоб листочки були здоровими, потрібно знищити гусінь. Щоб мова розквітала, потрібно правильно вимовляти слова.

2. Чому потрібно правильно вимовляти слова?
3. Спишіть виділене речення.

УДК 811.161.2(075.2)
К77

Літературний редактор: Інна Атаманюк
Верстання: Тетяна Дунасєвська
Художники: Юлія Литвин, Людмила Ткач
Дизайн обкладинки: Олена Демчак, Юлія Литвин

Схвалено для використання в загальноосвітніх навчальних закладах,
які беруть участь у Всеукраїнському експерименті за темою
«Розроблення і впровадження навчально-методичного забезпечення
початкової освіти в умовах реалізації нового Державного стандарту
початкової загальної середньої освіти» на 2018–2019 н. р.
(Лист ІМЗО від 22.10.2018 № 22.1/12-Г-967)

Умовні позначення

- — початок уроку
- — домашнє завдання
- — мовно-логічні завдання
- — дослідження мовних явищ
- — словникова скарбничка (слово, вимову і написання якого потрібно запам'ятати, слова-синоніми, фразеологізми)
- — робота в парі, групі

Кравцова Н.

К77 Українська мова : посібн. для 2 кл. закладів загальної середньої освіти. У 4 ч. Ч. 2 / Н. Кравцова, О. Придаток. — Тернопіль : Підручники і посібники, 2018. — 32 с.

УДК 811.161.2(075.2)

© Кравцова Н., Придаток О., 2018

